

Genesis 25: 19-34: Een echo.

Orde van dienst:

Welkom

Votum en zegengroet

Nieuw Liedboek 217 De dag gaat open...

Gebed

Kinderen:

Zingen: GK 45 (bundel 2006)

Inleiding

Lezen: Genesis 25: 19-34

Psalm 46: 1, 2

Tekst:

Preek

Nieuw Liedboek 990 De laatsten worden eersten.

Wet

Zingen: Psalm 135: 1, 2

Gebed

Collecte

GK 67 (bundel 2006) Jezus heeft het hemelleven.

Zegen.

Voor de dienst:

Kinderen:

Inleiding op Schriftlezing:

Abraham > Izaak > Jakob. Alle drie droegen zij diepe beloften van God met zich mee. Beloften van een nieuw land, een groot volk en een zegen voor de wereld.

Een wereld, waarin het steeds weer donker werd. Door het kwaad dat steeds weer binnenbrak en doordat mensen steeds weer voor het kwaad kozen.

De HEER gaf een nieuw begin aan zijn wereld.

En dat is ook de glans die er op ons leven ligt: elke dag geeft onze God ons een nieuw begin. Word je niet vastgepind op je verleden. Mag je opstaan en opnieuw beginnen.

Dat zie je ook terug in het leven van Jakob. Met zijn sluwe plannetjes. Zijn onhebbelijkheden.

Door zijn eigen domme schuld verprutst hij zijn toekomst. Hij is een echte Jakob: een bedrieger, een sjacheraar. Maar God laat hem niet los en gaat met hem op weg.

Aan het einde van die weg staat een ander mens met een nieuwe naam: Israël.

Dat betekent: overwinnaar.

Dat is het bijzondere van de Bijbel: die benoemt heel open en eerlijk onze fouten. De zonden waar je elke dag mee worstelt. De Bijbel is nogal realistisch.

Maar dat betekent ook dat de Bijbel eerlijk is over die andere realiteit: dat God bij ons is. Bij mensen met al die fouten en gebreken. Hij maakt van een Jakob een Israël.

Preek:

Soms ga je naar het ziekenhuis voor een MRI-scan of voor een CT-scan.

Je hebt voortdurend wat pijn in je buikholte. Je gaat naar de huisarts. Die onderzoekt je, vraagt wat precies de klachten zijn en die kan dan tegen je zeggen: "Het is goed om daar een MRI-scan of een CT-scan van te laten maken in het ziekenhuis".

Er worden afspraken gemaakt en wat later lig je in zo'n grote machine.

Ik denk dat een aantal van u dit al wel kent.

Door geluidsgolven of Röntgenstraling wordt je lichaam millimeter voor millimeter onderzocht.

Je hoofd, je longen, je hart, je nieren, je bloedvaten...alles wordt gescreend.

Zo kun je zien of er ergens een verstopping zit, een verkalkte hartklep, een cyste of een tumor.

En daar kun je dan vaak aan geopereerd worden.

Erg mooi, dat dat kan.

Er zijn mensen, die al bij voorbaat een Total Bodyscan laten maken. Niet omdat ze pijn of klachten hebben, maar omdat ze gewoon willen weten of ze gezond zijn. Omdat ze willen weten dat er iets niet goed zit: dan kun je er op tijd bij zijn.

We kijken nu naar het leven van Jakob.

Niet alleen naar de buitenkant. Wat Jakob allemaal meemaakt.

We kijken soms diep in zijn hart.

Alsof we een CT-scan van zijn lichaam krijgen en dus ook de binnenkant kunnen zien.

En we zien God aan het werk in het leven van Jakob. Als een kundig arts.

Een hart-chirurg.

Want in dat hart is het een en ander ernstig scheefgegroeid. En als God, de grote hart-specialist, niet zou ingrijpen, zou het zomaar op een hart-falen kunnen uitlopen. Op eeuwig sterven.

Het wordt een operatie, die vele jaren zal duren.

Maar het bijzondere is, dat wij mogen mee-kijken. Tot diep in het hart van Jakob.

En we zien hoe er in dat hart iedere keer weer slimme plannetjes worden bedacht. Om het eerstgeboorterecht te krijgen. Om de zegen te krijgen. Om Rachel te krijgen. Om grote kuddes af te troggelen van zijn schoonvader. We zien zijn boosheid, als hij na een nacht vol liefde ziet dat hij Lea heeft gekregen en niet Rachel. We zien de angst voor zijn broer Esau. Voor zijn wraak. We zien hoe Jakob ten diepste worstelt met zijn God.

Waarom doet de Bijbel dit eigenlijk?

Zo open het hart en het leven van Jakob openleggen? Er was toen duidelijk geen AVG!

Ja, dat is het werk van de Heilige Geest.

Hij heeft deze scan van Jakobs leven eeuwenlang ook voor ons bewaard. Hij laat het vanmorgen lezen in de kerk.

Waarom?

Omdat wij ons eigen leven zo kunnen spiegelen in het leven van Jakob.

Anders gezegd: als je de bijbel leest, lig je zelf onder de CT-scan!

Het gaat dus niet om Jakob. Het gaat om jou en jouw hart.

En, ja, dat is natuurlijk niet makkelijk. Over het leven en de kwalen van een ander praten is niet zo moeilijk. Maar om je eigen kwalen en falen te zien, ja, dat is wat anders. Veel mensen willen daarom nooit een 'Total Bodyscan'. Ze willen helemaal niet weten wat er mis is in hun lichaam. Ze zien wel. Veel mensen komen daarom liever niet in de kerk of hebben hun Bijbeltje tot diep op hun zolder weggeborgen. Soms uit angst: je wilt liever niet met jezelf geconfronteerd worden.

Het is dus nogal moedig dat u hier allemaal zit!

Ja, ik weet het wel: we zitten hier vooral omdat we de hartspecialist kennen. Onze Schepper.

En die komen we gelukkig ook veel tegen in het leven van Jakob!

1. Een echo.

Soms krijg je een echo.

Als je een kindje verwacht.

Dat gebeurt om te kijken of alles goed gaat. Is het kindje gezond? Groeit het goed? Is het één kindje of is het een tweeling?

Want dat gebeurt blijkbaar niet altijd.

En iedereen weet dat: de geboorte van een gezond kindje is niet vanzelfsprekend.

Dat zie je al in het leven van Eva.

Haar naam betekent 'moeder van het leven'. Mooi: in een wereld vol geweld en kwaad worden er toch kinderen geboren. Het kan. Het mag!

Maar tegelijk wordt Eva ook verteld, dat kinderen krijgen in deze wereld niet vanzelf gaat.

De pijn bij de bevalling tekent dat uit: ieder kind is een wonder. Wonder van genade.

Geschenk van God. Niets spreekt vanzelf.

Je ziet het bij Sarah en bij Rebekka en bij Rachel en bij zoveel vrouwen: pas na vele jaren van verlangen en bidden komt er een kindje. En veel vrouwen en mannen kennen het diepe verdriet van een onvervuld verlangen: geen kinderen.

Ook Rebekka moet wachten. Vele jaren. Alsof de HERE wil dat zij blijven bidden. Omhoog blijven kijken. En vooral: dat zij goed beseffen, dat het genade is.

En vooral: dat God trouw is. Hij vervult zijn beloften echt wel.

Rebekka is zwanger!

Na vele jaren en veel vurige gebeden toch zwanger. Wat moeten Izaäk en Rebekka blij zijn geweest!

Maar tegelijk: na een aantal maanden kan Rebekka het nieuwe leven in haar buik al voelen.

Wat mooi.

Maar tegelijk: er zit wel erg veel leven! En dat leven wordt steeds sterker. Ook steeds pijnlijker. Er blijken zelfs twee kinderen in haar schoot te groeien. En die botsen zo hard tegen elkaar aan, dat Rebekka zelfs verzucht: "Waarom leef ik nog!?"

Ja, en dan komt de grote Dokter hun leven binnen en die vertelt wat er aan de hand is.

Het lijkt wel of ook Rebekka een echo krijgt. Een echo van God.

En wij mogen weer meekijken.

Wat blijkt: er zitten twee jongentjes in haar buik. Een tweeling. Maar die twee mannetjes vechten om de ruimte in de buik van Rebekka. Stoten tegen elkaar aan. Verdringen elkaar. Zo erg, dat het echt pijn doet.

En dan komt de echo, de profetie: Er zitten twee jongentjes in je schoot, Rebekka, en die twee jongentjes zullen tot twee grote volken uitgroeien. Maar tussen die volken zal rivaliteit zijn.

Vijandschap. Het ene volk zal machtiger zijn. En toch zal dat sterkere volk, dat zwakkere volk dienen".

Er komt dus strijd. Strijd om de gunst van vader of moeder. Strijd om de erfenis. Strijd om het land.

Zoals God dat tegen Adam en Eva zei: er komt strijd. Strijd met God. Strijd tussen goed en kwaad.

Strijd tussen mensen. Strijd om te overleven. Strijd zelfs in het huwelijk.

Niets in het leven ten oosten van Eden zal vanzelf spreken.

Strijd, omdat de Boze niet zal ophouden om alles wat van God is, alle leven, alle waarheid, alle schoonheid stuk te maken. Hij wil zelf koning zijn, god. Hij trekt hij ten strijde. Met zijn leugens. Zijn verleidingen.

Zo zal straks tegenover de kinderen van Jakob het volk van Esau komen: Israël tegenover Edom.

Niet omdat God dat graag wil. Hij wil vrede.

Maar omdat de Boze, de slang dat wil.

2. Het gezin.

We krijgen ook een CT-scan van het gezin van Izaäk en Rebekka.

Het is kort, maar veelzeggend.

Om te beginnen: het is een mooi gezin.

Izaäk is een echte herdersvorst en leeft met grote beloften van God op zak: als zoon van Abraham zal hij tot een groot vol uitgroeien. Hij zal gezegend worden en tot een zegen zijn. Hij krijgt een schitterende plek in Gods grote bevrijdingsleger. Hij is zoon van het Licht.

Hij ontvangt een mooie bruid. Ze moet van ver gehaald worden, maar dan heeft Izaäk ook iets: een vrouw die de HERE kent! Rebekka.

En ook al is het een gearrangeerd huwelijk: ze hebben elkaar lief.

Als Izaäk en Rebekka moeten vluchten voor een hongersnood, dan komen ze in het land van de Filistijnen terecht. Izaäk zegt daar, dat Rebekka zijn zuster is, omdat hij bang is, dat zij hem zullen vermoorden om zo zijn mooie Rebekka van te kunnen stelen. Maar op een dag ziet koning Abimelek vanuit zijn venster, dat 'Izaäk Rebekka aan het liefkozen is'.

Mooi, hè.

Je leest ook nergens, dat Izaäk nog andere vrouwen had. Terwijl dat in die tijd heel gewoon was. Kijk maar naar Abraham en Jakob zelf. Die hadden vrouwen en bijvrouwen.

Izaäk niet. Blijkbaar was Rebekka zijn grote liefde.

Je ziet ook Izaäks zorg en liefde voor Rebekka terug in zijn gebedsleven: als Rebekka maar niet zwanger wordt, bidt hij heel vurig voor haar tot de HERE.

Mooi, hè!

Zo vurig bidden voor je vrouw.

De CT-scan van het gezin toont ook een zwakke plek. Een gezwel.

Want er staat, dat op een dag Jakob en Esau worden geboren.

Het is inderdaad een tweeling. Maar toch zijn ze verschillend.

Esau wordt eerst geboren. Blaakt van gezondheid. Is al sterk behaard. Esau wordt een jager. Altijd buiten. Impulsief. Vol leven. Rossig. En dat wordt ook zijn naam: Esau, de rossige. De jager.

Jakob niet. Hij is rustiger. Blijft graag thuis. Helpt zijn moeder. Past op de schapen. Heeft niet de kracht van Esau. Hij heeft een gladde huid en is ook een gladde jongen.

De geboorte was al zo wonderlijk: als Esau als eerste wordt geboren, komt Jakob daar heel snel achter aan. Als in één wee. Zo snel dat het lijkt alsof hij met zijn rechterhandje de enkel van zijn oudere broertje vasthoudt. En dat wordt ook zijn naam: hij die de enkel vasthoudt.

Maar die naam heeft een nasmaak: het betekent ook 'bedrieger'. Hij is een sjacheraar.

Aan Esau weet je wat je hebt: je ziet wat je krijgt. Mooie, robuuste kerel achter de barbecue.

Bij Jakob niet. Daar moet je altijd wat mee oppassen. Heeft het wat achter zijn ellebogen.

Onze voorkeur kan daarom zomaar naar Esau uitgaan. Het type Jakob ligt ons niet.

En dat gebeurt ook in het gezin van Izaäk en Rebekka. Die hebben hun voorkeur. Izaäk houdt duidelijk meer van Esau. Rebekka meer van Jakob.

En de reden is heel plat: Izaäk houdt vooral veel van Esau, omdat die hem van tijd tot tijd een lekker stuk gebraden vlees voorzet.

Het is zijn lieveling.

Misschien dat Rebekka dat ook wel gemerkt heeft. Heeft zij haar Jakob wat beschermd. Getroost, als Jakob weer eens moest horen hoe goed en sterk Esau wel niet was. Als Izaäk tijdens het eten alweer Esau prees om het vlees en dat hij het allemaal zo lekker had klaargemaakt.

Daarmee hebben Izaäk en Rebekka ook de strijd, de jaloezie, aangewakkerd.

Voelt u hoe slecht het is om de kinderen te laten merken, dat u van de een meer houdt dan van de ander. Het ene zusje, omdat het mooier is of beter op school. Dat broertje, dat zo goed kan volleyballen en waar je vader het altijd over heeft. Dat zusje, dat altijd zo braaf in de kerk zit en dat tegelijk zo goed kan pesten. Maar, ja, dat zien je vader en moeder nooit!

Er zijn kinderlevens verwoest, omdat zij niet gezien zijn, nooit geprezen. Achtergesteld.

Er zijn harten verwond, omdat het verlangen naar liefde niet werd beantwoord.
Nooit een vader, die zei: "Ik ben zo trots op je!".
En dus vaak de vraag: waarom zou God mij nu wel zien en aanvaarden?

3. De koop.

Jakob is een gladde jongen.

Dat zien we gebeuren bij dat domme pannetje soep.

Want Esau is de eerstgeborene. De oudste van de twee. En in die tijd betekende dat, dat je ook de grote erfgenaam was. Jij kreeg het bedrijf en de kudden van je vader.

En als jonger broertje kun je daar natuurlijk nogal jaloers naar kijken.

Daar komt bij, dat Jakob waarschijnlijk wel van de profetie geweten zal hebben: "de oudste zal de jongste dienen".

Hoe dan ook: op een dag ziet Jakob zijn kans schoon.

Jakob zit rustig voor de tent en kookt een pannetje soep. Deed hij wel vaker.

Opeens komt Esau aanstormen in een grote wolk stof. En Esau heeft honger. Hij wil eten. Jakob roert in de soep en begint over ingewikkelde dingen. Over het eerstgeboorterecht en zo.

Maar: Esau heeft honger. Hij wil soep: "Geef me wat van dat rooie daar!".

De rooie wil wat van dat rooie.

Jakob kijkt naar zijn broer. Ziet de vermoeide, hongerige blik. En zegt: "Jij krijgt soep, als ik jouw eerstgeboorterecht krijg".

'Het is goed', zegt Esau.

Want hij heeft honger.

En daarbij: hij is gewoon de eerstgeboren zoon. Waarom zou je verlangen naar wat al vanzelfsprekend van jou is?

Nog iets: Esau hing niet zo aan de tenten en de kudden. Hij was een jager. Wilde vrij zijn. Zwerven. Hij hechtte er geen waarde aan.

Vaak kunnen dingen in je leven heel vanzelfsprekend zijn. Je huis. Je vrouw. Je gezondheid. Je werk. Je eer. Totdat je het kwijt raakt. Dan weet je wat je had.

Ik heb ze gesproken.

Mannen, die door de alcohol hun gezin hebben verwoest. Door de porno hun vrouw zijn kwijtgeraakt. Door gokken hun hele bezit.

Huilend van spijt zaten ze op hun kamer van 5 bij 5 meter driehoog. Omdat ze niet doorhadden hoe rijk ze waren en hoeveel God ze had gegeven.

Voor de mensen in die dagen moet het verhaal schokkend zijn geweest: hoe kun je nu je eerstgeboorterecht, je erfenis, zó makkelijk verkopen! Voor een bordje soep!?!??

Dát is stom!

Zij kijken vooral naar Esau. Wat een stommerd!

Maar de Bijbel laat ons vooral naar Jakob kijken.

Want wat is Jakob voor gemeen mannetje, dat hij zo de situatie uitbuit. Dat hij de zwakte van zijn broer zó misbruikt. Hij mag dan een herder zijn, dat was hij bepaald niet voor zijn broer. Opnieuw greep hij hem bij de enkel en liet hem struikelen.

Wat een gladde jongen!

Het is nog erger.

Want Jakob is opgegroeid in de tenten van Abraham en Izaäk. En de grote les van hun leven is dit: vertrouw op God en hij zal geven wat hij belooft. Geloof in hem!

Hij moet toch de verhalen gehoord hebben van opa Abraham. Over Ur. Over het nieuwe land. Over het wachten op de geboorte van Izaäk. Over het offer van Izaäk op de berg Moria.

Waarom heeft hij niet gelovig gewacht op de vervulling van de belofte voor hem: "de oudste zal de jongste dienen".

Nee, Jakob moest het zelf regelen.

En vanaf die dag rijgen de leugens zich aaneen. Jakob bedriegt verder. moet vluchten. Raakt alles kwijt. Omdat hij niet kon wachten op God.

Als wij op de stoel van God hadden gezeten, dan hadden wij die bedrieger nú losgelaten. Meteen. Wij hadden voor Esau gekozen.

Maar wat gebeurt er: de HERE gaat met deze Jakob verder!!!

Ja, ook Esau mag een groot volk worden. En natuurlijk mag Esau blijven geloven. Hij is niet voor niets besneden. Hij mag kind van God blijven.

Maar God gaat verder met Jakob als het om zijn belofte gaat: een groot volk en binnen dat volk de Messias.

Het staat al eeuwen zo mooi in het geslachtregister van Jezus: "Overzicht van de afstamming van Jezus Christus, zoon van David, zoon van Abraham. Abraham verwekte Izaäk. Izaäk verwekte Jakob. Jakob verwekte Juda. Juda verwekte.....".

Jakob. Die bedrieger. Die harteloze broer.

Ja, Jakob.

Waarom?

Omdat God niet kijkt naar onze prestaties. Onze rijkdom. Onze carrières. Bij hem zijn daarom eerste vaak laatsten en laatsten worden eersten. Het gaat om genade.

De Messias is gekomen voor al die mensen, die dachten dat zij het allemaal zelf moesten regelen. En die daardoor allemaal op de een of de andere manier vastliepen.

En de HERE laat ze ook vastlopen.

Waarom?

In de hoop, dat ze inzien, dat je het niet redt als je het leven zelf groot gaat houden. Dat je denkt dat je het allemaal in eigen hand hebt. zo krijg je een CT-scan van je eigen hart.

Dat is toch de grote les van het leven?!

Dat we het niet zelf kunnen regelen. Niet door onze schoonheid. Niet door onze diploma's of ons geld. Niet door onze kennis of medailles. Onze levens stranden uiteindelijk in ouderdom. Soms in dementie. Maar in ieder geval in zwakheid.

Het leven stelt zelf de vraag aan ons: wie ben je zonder de liefde van God?

We kunnen niet zonder herder.

Daarom kwam de Messias. Jezus. De zoon van God. De zoon van Jakob. Uit de hemel.

En ook hij sloot een koop.

In de Bijbel wordt Jezus de loskoop genoemd.

Daar wordt mee bedoeld, dat hij ons heeft vrijgekocht uit de greep van de grote bedrieger en aanklager. De satan. Niet door een bord soep, maar door zijn eigen leven. Door de vloek te dragen.

Hij heeft zijn eerstgeboorterecht niet gezien als een bezit, als recht op het Koninkrijk van zijn Vader. Hij heeft dat prijsgegeven.

Om al zijn broers en zussen het recht van kinderen te geven. Erfgenamen van het Koninkrijk.

Hij is een echte redder.

Door Hem krijgen we een CT-scan van het hart van God. We mogen binnen in Gods hart kijken en zien dat dat vol is van barmhartigheid en trouw.

Hij is het wachten waard.

Amen.